

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)
της 18ης Φεβρουαρίου 1993 *

Στην υπόθεση T-1/92,

Santo Tallarico, υπάλληλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, κάτοικος Mamer (Λουξεμβούργο), εκπροσωπούμενος από τον Alain Lorang, δικηγόρο Λουξεμβούργου, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον ίδιο δικηγόρο, 51, rue Albert Ier,
προσφεύγων,

κατά

Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εκπροσωπούμενου από τον Jorge Campinos, jurisconsultum, και τον Didier Petersheim, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο τη Γενική Γραμματεία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Kirchberg,

καθού,

που έχει ως αντικείμενο την ακύρωση της γνωματεύσεως της υγειονομικής επιτροπής της 23ης Απριλίου 1991 και, εφόσον κριθεί αναγκαίο, της αποφάσεως της αρμόδιας για τους διορισμούς αρχής (στο εξής: ΑΔΑ) που έκρινε επί της διοικητικής ενστάσεως του προσφεύγοντος, καθώς και την ακύρωση των δύο αποφάσεων της ΑΔΑ της 27ης Μαΐου 1991,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. W. Bellamy, Πρόεδρο, H. Kirschner και A. Saggio, δικαστές,

γραμματέας: H. Jung

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 6ης Οκτωβρίου 1992 και της 14ης Ιανουαρίου 1993,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

- 1 Ο Santo Tallarico είναι υπάλληλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (στο εξής: Κοινοβούλιο). Ύστερα από πολιομυελίτιδα που έπαθε στην παιδική του ηλικία, πάσχει από μόνιμη μερική αναπηρία ορισμένου βαθμού (στο εξής: MMA), η οποία δεν έχει σχέση με την επίδικη MMA στην παρούσα προσφυγή.
- 2 Στις 6 Αυγούστου 1985 ο Tallarico τραυματίστηκε σε τροχαίο ατύχημα, κατόπιν του οποίου παρέμεινε σε νοσοκομείο έως τις 8 Αυγούστου 1985. Το ατύχημα του προκάλεσε μώλωπες και διάφορα αιματώματα, στρέβλωση αυχενικών σπονδύλων και κάταγμα των μετακαρπίων οστών του αριστερού χεριού.
- 3 Στις 11 Ιανουαρίου 1988 γνωμάτευσε η υγειονομική επιτροπή που ορίστηκε, κατόπιν αιτήσεως του προσφεύγοντος, σύμφωνα με τα άρθρα 21 και 23 της κανονιστικής ρυθμίσεως για την κάλυψη των κινδύνων ατυχήματος και επαγγελματικής ασθένειας των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: κανονιστική ρύθμιση), και η οποία συστήθηκε κατ' εφαρμογή του άρθρου 73 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των Υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: ΚΥΚ). Η επιτροπή αυτή, συγκείμενη από τους ιατρούς Daro, Bleser και Lamy, κατέληξε στο ότι σταθεροποιήθηκαν από τις 5 Ιανουαρίου 1987 οι συνέπειες του ατυχήματος της 6ης Αυγούστου 1985, με MMA 3 % λαμβανομένης υπόψη της αισθητικής βλάβης.
- 4 Στις 16 Μαΐου 1988 ο Tallarico κατέστη θύμα δευτέρου ατυχήματος, κατόπιν πτώσεως, και εξετάστηκε από τους ιατρούς De Wilde και Olinger, οι οποίοι διαπίστωσαν πόνους στον αριστερό αστραγάλο και το αριστερό γόνατο, που οφείλονταν σε εξάρθρωση και αιματώματα.
- 5 Στις 20 Φεβρουαρίου 1989 το Κοινοβούλιο γνωστοποίησε στο προσωπικό του ένα υπηρεσιακό σημείωμα που αφορούσε, μεταξύ άλλων, τον ορισμό ιατρών πραγματογνωμόνων από την ΑΔΑ. Στο σημείωμα αυτό αναφερόταν ότι από την 1η Φεβρουαρίου 1989 οι ιατροί πραγματογνώμονες θα ορίζονται μόνον από την ΑΔΑ και θα εγκρίνονται από τους ασφαλιστές ενώ πρώτα γινόταν το αντίθετο.

- 6 Στις 18 Αυγούστου και στις 13 Σεπτεμβρίου 1989 χορηγήθηκαν στον Tallarico δύο νέα ιατρικά πιστοποιητικά, που εκδόθηκαν αντίστοιχα από τους ιατρούς Morelli και Hess, που διαπίστωναν βαθμό αναπηρίας 15 % οφειλόμενο στις συνέπειες του ατύχηματος της 6ης Αυγούστου 1985.
- 7 Κατόπιν αιτήσεως του Tallarico της 16ης Οκτωβρίου 1989, που ζητούσε να ξανανοιξει ο φάκελος σχετικά με το ατύχημά του της 6ης Αυγούστου 1985 και να καταρτιστεί η γνωμάτευση σταθεροποίησης που αφορούσε το δεύτερο ατύχημά του της 16ης Μαΐου 1988, ο ιατρός De Meersman υπέβαλε στο Κοινοβούλιο, σύμφωνα με το άρθρο 19 της κανονιστικής ρυθμίσεως, ιατρική γνωμάτευση της 17ης Ιανουαρίου 1990, η οποία φαίνεται ότι ελήφθη από τις υπηρεσίες του Κοινοβουλίου μόλις στις 13 Μαρτίου του ίδιου έτους.
- 8 Η γνωμάτευση αυτή περιέχει περιληπτικά το ιατρικό ιστορικό του Tallarico και τις περιστάσεις των δύο επιδικίων ατυχημάτων, καθώς και τα πιστοποιητικά των ιατρών Hess και Morelli. Συνεχίζει με μια σύνοψη των ενοχλημάτων για τα οποία παραπονεύεται ο Tallarico και των αποτελεσμάτων της κλινικής του εξέτασεως, κατόπιν αναλύει διάφορες ακτινογραφίες, από τις οποίες ορισμένες έχουν ημερομηνία της 1ης Σεπτεμβρίου 1989 και μία της 5ης Φεβρουαρίου 1990. Τέλος, η γνωμάτευση συγκρίνει την τωρινή κατάσταση των συνεπειών που προέκυψαν από το ατύχημα της 6ης Αυγούστου 1985 με την κατάσταση που περιλαμβάνεται στη γνωμάτευση της υγειονομικής επιτροπής της 11ης Ιανουαρίου 1988 και συμπεραίνει ότι:

«Τόσο η κλινική εξέταση όσο και οι πρόσφατες ακτινογραφίες δεν επιτρέπουν τη διαπίστωση επιδεινώσεως των βλαβών που περιγράφονται στη γνωμάτευση της υγειονομικής επιτροπής της 11/01/88, η οποία έκρινε τη σταθεροποίηση των συνεπειών που επήλθε στις 05/01/87, με MMA 3 %.

(Παραλείπόμενα)

Τόσο η κλινική εξέταση όσο και η ακτινολογική εξέταση δεν αποκαλύπτουν συνέπειες οφειλόμενες στο ατύχημα της 16/05/88».

- 9 Στις 26 Μαρτίου 1990 χορηγήθηκαν στον Tallarico, σύμφωνα με τα άρθρα 19 και 21 της κανονιστικής ρυθμίσεως, δύο σχέδια αποφάσεως στηριζόμενα στα

συμπεράσματα αυτής της γνωματεύσεως. Στις 15 Μαΐου 1990 σύμφωνα με την τελευταία περίπτωση του ίδιου άρθρου 19, ο Tallarico ζήτησε γνωμάτευση της υγειονομικής επιτροπής.

10 Στις 19 Ιουνίου 1990 προέβη ο ιατρός Vandresse σε ακτινογραφία του αριστερού καρπού του προσφεύγοντος και έστειλε το πόρισμα της εξετάσεως αυτής στον ιατρό Di Paolantonio, ιατρό σύμβουλο του Κοινοβουλίου στις Βρυξέλλες. Στις 18 Δεκεμβρίου 1990 προέβη ο ιατρός Vandresse σε ακτινογραφία του δεξιού γόνατου του προσφεύγοντος. Ο ιατρός Vandresse έστειλε επίσης πόρισμα της εξετάσεως αυτής στον ιατρό Di Paolantonio.

11 Η γνωμάτευση της δεύτερης υγειονομικής επιτροπής, συσταθείσας σύμφωνα με το άρθρο 23 της κανονιστικής ρυθμίσεως και αποτελουμένης από τον ιατρό De Meersman, ορισθέντα από το καθού, τον ιατρό Hess, ορισθέντα από τον προσφεύγοντα, και τον ιατρό Van der Ghinst, ορισθέντα κατόπιν κοινής συμφωνίας των δύο άλλων ιατρών, εκδόθηκε στις 23 Απριλίου 1991.

12 Η υγειονομική επιτροπή διαπίστωσε στη γνωμάτευσή της ομοφώνως ότι:

«δεν υφίσταται επιδείνωση των συνεπειών που περιγράφονται στη γνωμάτευση της υγειονομικής επιτροπής της 10/01/88 (sic).

Οι ενοχλήσεις που αφορούν το δεξί γόνατο και τον αυχένα δεν οφείλονται στο ατύχημα.

Δεν υπάρχουν συνέπειες που να αφορούν το ατύχημα της 16/05/88.

Ατύχημα της 06/08/85: τα έξοδα μετά τη σταθεροποίηση της 05/01/87 δεν οφείλονται σε αυτό.

Δεν υπάρχουν έξοδα που να οφείλονται στις συνέπειες που αφορούν το αριστερό χέρι, διότι δεν υφίστανται τέτοιες συνέπειες».

- 13 Η γνωμάτευση αναφέρει, για να στηρίξει τα συμπεράσματά της, ότι η υγειονομική επιτροπή ρώτησε και εξέτασε προσωπικά τον Tallarico και μελέτησε διάφορες ιατρικές γνωματεύσεις και πιστοποιητικά, ήτοι:

«καθόσον αφορά το ατύχημα της 06/08/85:

τη γνωμάτευση σταθεροποίησης που κατήρτισε ο ιατρός Lamy στις 05/01/87. Τη γνωμάτευση της υγειονομικής επιτροπής της 11/01/88, που υπογράφεται από τους ιατρούς Bleser, Lamy και Daro, οι οποίοι καταλήγουν στη σταθεροποίηση στις 05/01/87, χωρίς ανάγκη περαιτέρω θεραπείας, με αναγνώριση αναπηρίας της οποίας το ποσοστό εκτιμήθηκε σε 3 %. Τη γνωμάτευση του ιατρού J. De Meersman της 17/01/90 που καταλήγει στην έλλειψη επιδεινώσεως των συνεπειών του εν λόγω ατυχήματος από τον χρόνο συντάξεως της γνωματεύσεως της υγειονομικής επιτροπής.

Όσον αφορά το ατύχημα της 16/05/88:

Τη γνωμάτευση του ιατρού J. De Meersman που καταρτίστηκε στις 17/01/90, και καταλήγει στην έλλειψη συνεπειών».

Από τη γνωμάτευση προκύπτει επίσης ότι η υγειονομική επιτροπή προέβη σε κλινική εξέταση του προσφεύγοντος και μελέτησε διάφορες ακτινογραφίες.

- 14 Στις 27 Μαΐου 1991 η ΑΔΑ, βάσει της γνωματεύσεως αυτής και σύμφωνα με το άρθρο 19 της κανονιστικής ρυθμίσεως, εξέδωσε δύο αποφάσεις που διαπιστώνουν, η πρώτη, την έλλειψη επιδεινώσεως της καταστάσεως της υγείας του προσφεύγοντος που να οφείλεται στο ατύχημα της 6ης Αυγούστου 1985, τα δε έξοδα μετά τη σταθεροποίηση της 5ης Ιανουαρίου 1987 δεν είναι καταλογιστέα (απόφαση 005922), και η δεύτερη, την πλήρη αποθεραπεία του προσφεύγοντος μετά το ατύχημά του της 16ης Μαΐου 1988 (απόφαση 005921).
- 15 Στις 8 Ιουλίου 1991 ο Tallarico άσκησε διοικητική ένσταση κατά των δύο αποφάσεων της 27ης Μαΐου. Ισχυριζόταν ιδίως ότι η υγειονομική επιτροπή της 23ης Απριλίου 1991 «έκρινε βάσει πολύ ελλιπούς φακέλου» αφού δεν είχαν διαβιβαστεί στην υγειονομική επιτροπή τρία ιατρικά στοιχεία, δηλαδή το

σημείωμα του ιατρού Di Paolantonio στον ιατρό Vandresse της 18ης Δεκεμβρίου 1990 καθώς και οι δύο εκθέσεις της ακτινολογικής εξετάσεως του ιατρού Vandresse, της 19ης Ιουλίου 1990 και της 18ης Δεκεμβρίου 1990, και οι σχετικές ακτινογραφίες (βλ. σκέψη 10 πιο πάνω). Η διαβίβαση αυτή υπάγεται στην ευθύνη του κοινοτικού οργάνου.

- 16 Εξάλλου, ο Tallarico ισχυρίστηκε ότι η γνωμάτευση του ιατρού De Meersman της 17ης Ιανουαρίου 1990 έπρεπε «να λογισθεί νομικά άκυρη και μη γενομένη», διότι καταρτίστηκε μόλις 24 ώρες μετά από αίτηση της 16ης Ιανουαρίου 1990 του ίδιου ιατρού De Meersman με την οποία ζήτησε ακτινογραφίες της αυχενικής χώρας, των δύο γονάτων και του αριστερού αστράγαλου του Tallarico. Επομένως, η γνωμάτευση αυτή δεν είναι αξιόπιστη δεδομένου ότι καταρτίστηκε πριν ανακοινωθούν τα στοιχεία του ιατρικού φακέλου σ' αυτόν τον ίδιο που τα ζήτησε.
- 17 Στις 17 Οκτωβρίου 1991 ο Tallarico έστειλε στο Κοινοβούλιο, το οποίο τα έλαβε στις 18 Οκτωβρίου, τρία συμπληρωματικά στοιχεία για να τοποθετηθούν στον φάκελό του, από τα οποία, ειδικότερα, ένα ιατρικό πιστοποιητικό του ιατρού Ruhland, της 29ης Ιουλίου 1991, που βεβαίωνε ότι ο προσφεύγων είχε υποστεί αναπηρία συνεπεία του ατυχήματος της 6ης Αυγούστου 1985 κατά 20 %, και μια έκθεση εξόδου από κλινική υπογεγραμμένη από τον ίδιο ιατρό Ruhland, της ίδιας ημερομηνίας.
- 18 Με έγγραφο της 18ης Οκτωβρίου 1991 — ημέρας λήψεως των προαναφερθέντων εγγράφων από τις υπηρεσίες του Κοινοβουλίου — η ΑΔΑ απέρριψε τη διοικητική ένσταση του προσφεύγοντος της 8ης Ιουλίου 1991. Στο έγγραφο αυτό το Κοινοβούλιο υποστήριζε κυρίως ότι δεν είναι έργο των ιατρών του ιατρικού γραφείου του κοινοτικού οργάνου να τοποθετεί έγγραφα στον φάκελο της υγειονομικής επιτροπής και ότι δεν υφίστατο κανένα στοιχείο που να μπορεί να αμφισβητήσει την αξιοπιστία της γνωματεύσεως του ιατρού De Meersman.
- 19 Στις 21 Νοεμβρίου 1991 ο Tallarico ζήτησε και πάλι να ανοίξει εκ νέου η διαδικασία βάσει του άρθρου 73 του ΚΥΚ. Η αίτηση αυτή, η οποία ελήφθη από το Κοινοβούλιο στις 19 Δεκεμβρίου 1991, απερρίφθη με έγγραφο της 4ης Φεβρουαρίου 1992. Το έγγραφο αυτό ανέφερε ιδίως ότι η αίτηση επανεξετάσεως του φακέλου βάσει του άρθρου 22 της κανονιστικής ρυθμίσεως είναι παραδεκτή μόνον όταν ο ενδιαφερόμενος επικαλείται επιδείνωση της αναπηρίας μεταγενέστερη της ημερομηνίας εξετάσεως από την υγειονομική επιτροπή, πράγμα που δεν συνέβαινε στην προκειμένη περίπτωση.

- 20 Εν τω μεταξύ, στις 25 Νοεμβρίου 1991, η διοίκηση επέστρεψε στον προσφεύγοντα τα έγγραφα που είχε καταθέσει στον φάκελο στις 17 Οκτωβρίου 1991, ειδοποιώντας τον ότι η διοικητική διαδικασία είχε τερματιστεί.

Διαδικασία

- 21 Υπό τις περιστάσεις αυτές, με δικόγραφο που κατέθεσε στις 17 Ιανουαρίου 1992, ο προσφεύγων άσκησε την παρούσα προσφυγή με την οποία ζητεί την ακύρωση της γνωματεύσεως της υγειονομικής επιτροπής της 23ης Απριλίου 1991 και, εφόσον είναι αναγκαίο, της αποφάσεως της ΑΔΑ που απέρριψε τη διοικητική του ένσταση, καθώς και την ακύρωση των δύο αποφάσεων της ΑΔΑ της 27ης Μαΐου 1991.
- 22 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων. Έκρινε δε περαιτέρω ότι έπρεπε να ζητήσει ορισμένες διευκρινίσεις, αφορώσες τις ημερομηνίες των διαφόρων φάσεων της διοικητικής διαδικασίας που προηγήθηκε της προσφυγής, από το καθού, το οποίο και παρέσχε τις αιτηθείσες πληροφορίες με έγγραφο της 1ης Οκτωβρίου 1992.
- 23 Οι εκπρόσωποι των διαδίκων αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις που έθεσε το Πρωτοδικείο στη συνεδρίαση της 6ης Οκτωβρίου 1992. Το καθού κατέθεσε σχετικώς ορισμένα στοιχεία, μεταξύ των οποίων ένα έγγραφο της 14ης Φεβρουαρίου 1991 που έστειλε στον ιατρό De Meersman η υπηρεσία κοινωνικών ασφαλίσεων του Κοινοβουλίου και τις δύο εκθέσεις του ιατρού Vandresse της 19ης Ιουνίου και της 18ης Δεκεμβρίου 1990 που ήταν συνημμένες στο έγγραφο αυτό.
- 24 Με διάταξη της 4ης Δεκεμβρίου 1992 το Πρωτοδικείο αποφάσισε την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας και κάλεσε το Κοινοβούλιο να διευκρινίσει αν οι ιατρικές εκθέσεις που συνέταξε ο ιατρός Vandresse στις 19 Ιουνίου και στις 18 Δεκεμβρίου 1990 περιλαμβάνονταν πράγματι στα έγγραφα που είχαν στη διάθεσή τους οι τρεις ιατροί που αποτελούσαν την υγειονομική επιτροπή και η οποία εξέδωσε τη γνωμάτευσή της στις 23 Απριλίου 1991. Το καθού κατέθεσε στις 8 Δεκεμβρίου 1992 έγγραφο που έστειλε στις 14 Φεβρουαρίου 1991 στον ιατρό Van der Ghinst η υπηρεσία κοινωνικών ασφαλίσεων του Κοινοβουλίου, στο οποίο επισυνάπτονταν οι δύο εκθέσεις του ιατρού Vandresse.

25 Στις 14 Ιανουαρίου 1993 διεξήχθη δεύτερη συνεδρίαση, κατά την οποία οι εκπρόσωποι των διαδίκων εξέθεσαν τις προφορικές τους παρατηρήσεις επί των κατατεθέντων εγγράφων και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου.

Αιτήματα των διαδίκων

26 Ο προσφεύγων ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- κυρίως, να διαπιστώσει την παρανομία, άλλως να κηρύξει άκυρη και άνευ αποτελέσματος τη γνωμάτευση της υγειονομικής επιτροπής της 23ης Απριλίου 1991 και, εφόσον θεωρήσει αναγκαίο, την απόφαση της ΑΔΑ που έκρινε επί της ενστάσεως· να ακυρώσει τις δύο αποφάσεις της ΑΔΑ της 27ης Μαΐου 1991·
- επικουρικά, να κρίνει ότι οι προσβαλλόμενες αποφάσεις εκδόθηκαν βάσει προδήλου πραγματικής πλάνης, άλλως νομικής πλάνης· κατ' ακολουθίαν να εξαφανίσει τις δύο προσβαλλόμενες αποφάσεις με όλες τις νομικές συνέπειες·
- επικουρικότερα, να διατάξει πραγματογνωμοσύνη για να διαπιστωθούν οι βλάβες που υπέστη ο προσφεύγων μετά τα ατυχήματα της 6ης Αυγούστου και της 16ης Μαΐου 1988 και
- να καταδιάσει το καθού στα δικαστικά έξοδα.

Το καθού ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να διαπιστώσει ότι ο λόγος ακυρώσεως που στηρίζεται στο έγγραφο του ιατρού Ruhland που διαβιβάστηκε στις 17 Οκτωβρίου 1991 είναι απαράδεκτος και σε κάθε περίπτωση αβάσιμος·
- να κρίνει την προσφυγή αβάσιμη ως προς τους λοιπούς λόγους·
- να κρίνει επί των δικαστικών εξόδων σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, συνάγοντας κάθε συνέπεια από το γεγονός ότι η ΑΔΑ είχε αιτιολογήσει ήδη σαφώς την απόρριψη της διοικητικής ενστάσεως και επομένως δεν χρειαζόταν η άσκηση της ενδίκου προσφυγής.

Επί του παραδεκτού

- 27 Το καθού δεν διατύπωσε καμία γενική παρατήρηση για το παραδεκτό της προσφυγής. Εντούτοις, εφόσον τα πιστοποιητικά του ιατρού Ruhland της 29ης Ιουλίου 1991 περιήλθαν στο Κοινοβούλιο μόλις στις 18 Οκτωβρίου 1991, την ίδια ημέρα που εκδόθηκαν οι προσβαλλόμενες αποφάσεις της ΑΔΑ, φρονεί ότι τα πιστοποιητικά αυτά δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη. Ο τρίτος λόγος ακυρώσεως του προσφεύγοντος πρέπει επομένως να θεωρηθεί απαράδεκτος κατά το μέτρο που στηρίζεται στα εν λόγω πιστοποιητικά.
- 28 Το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι το επιχείρημα αυτό δεν αναφέρεται στο παραδεκτό, αλλά στο βάσιμο του τρίτου λόγου ακυρώσεως που προβάλλει ο προσφεύγων. Το επιχείρημα αυτό θα ερευνηθεί επομένως στο πλαίσιο της εκτιμήσεως από το Πρωτοδικείο του βασίμου του τρίτου λόγου ακυρώσεως (βλ. πιο κάτω).

Επί της ουσίας

- 29 Για να στηρίξει τα αιτήματά του ο προσφεύγων προβάλλει τέσσερις λόγους ακυρώσεως. Οι δύο πρώτοι αφορούν τη νομιμότητα της διαδικασίας, επειδή ο πραγματογνώμονας που ορίστηκε για τη σύνταξη της εκθέσεως πραγματογνωμοσύνης δεν διέθετε την αναγκαία ανεξαρτησία και επειδή η υγειονομική επιτροπή έκρινε επί ελλιπούς φακέλου. Οι άλλοι δύο λόγοι ακυρώσεως αφορούν το περιεχόμενο της πραγματογνωμοσύνης της επιτροπής, συνίστανται δε σε πρόδηλη πλάνη και έλλειψη αιτιολογίας.

Επί της ελλείψεως ανεξαρτησίας του πραγματογνώμονα που ορίστηκε για τη σύνταξη της εκθέσεως πραγματογνωμοσύνης

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 30 Ο προσφεύγων προβάλλει ότι ο πραγματογνώμονας πρέπει να ενεργεί με αντικειμενικότητα και αμεροληψία έναντι όλων των μερών, περιλαμβανομένου και του μέρους που τον όρισε. Το γεγονός ότι ο ιατρός πραγματογνώμονας ορίστηκε, από την 1η Φεβρουαρίου 1989, από την ΑΔΑ και εγκρίθηκε από τους ασφαλιστές, και όχι πλέον το αντίστροφο, είχε ως συνέπεια να μην έχει ο ιατρός De Meersman την αναγκαία ανεξαρτησία για να εκπληρώσει την αποστολή του. Η νομολογία την οποία επικαλείται το καθού δεν μπορεί πλέον να ληφθεί υπόψη, αφότου η ΑΔΑ διορίζει τους ιατρούς πραγματογνώμονες χωρίς να έχουν συμφωνήσει προηγουμένως οι ασφαλιστές.

31 Το καθού απαντά ότι ο ιατρός πραγματογνώμονας επελέγη και ορίστηκε από την ΑΔΑ κατ' εφαρμογή του άρθρου 19 της κανονιστικής ρυθμίσεως: πρόκειται δηλαδή για διαδικασία ρητώς ηθελημένη από τον νομοθέτη. Εξάλλου, ο προσφεύγων δεν προσκομίζει καμία απόδειξη για το ότι ο ιατρός δεν ενήργησε με πλήρη ανεξαρτησία κατά την αρχική πραγματογνωμοσύνη. Επικαλούμενο τη νομολογία του Δικαστηρίου (απόφαση της 14ης Ιουλίου 1981, 186/80, Suss κατά Επιτροπής, Συλλογή 1981, σ. 2041), το καθού υπογραμμίζει ότι τα συμφέροντα του υπαλλήλου εξασφαλίστηκαν από την παρουσία εντός της υγειονομικής επιτροπής ιατρού της εμπιστοσύνης του και τρίτου μέλους ορισθέντος κατόπιν κοινής συμφωνίας των δύο άλλων. Το απλό γεγονός ότι το μέλος της υγειονομικής επιτροπής που ορίστηκε από το κοινοτικό όργανο εγκρίνεται επίσης από τον ασφαλιστή του δεν μπορεί να προκαλέσει καμία βλάβη στον υπάλληλο.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

32 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι, όπως ορθώς τόνισε το καθού, τα άρθρα 19 και 23 της κανονιστικής ρυθμίσεως προβλέπουν ρητά ότι ο ιατρός πραγματογνώμονας στον οποίο ανατέθηκε η σύνταξη της πρώτης ιατρικής γνωματεύσεως και ένα από τα μέλη της υγειονομικής επιτροπής ορίζονται από το κοινοτικό όργανο. Στο πλαίσιο του συστήματος που καθιέρωσαν αυτές οι διατάξεις, τα συμφέροντα του υπαλλήλου εξασφαλίζονται από διπλή εξέταση, πρώτα από ιατρό της εμπιστοσύνης του οργάνου και, σε περίπτωση διαφωνίας, από υγειονομική επιτροπή στην οποία κάθε μέρος ορίζει έναν ιατρό της εμπιστοσύνης του και της οποίας το τρίτο μέλος ορίζεται με κοινή συμφωνία (βλ., ως πλέον πρόσφατη, την απόφαση του Δικαστηρίου της 19ης Ιανουαρίου 1988, 2/87, Biedermann κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου, Συλλογή 1988, σ. 143, σκέψη 10). Εξάλλου, πρέπει να παρατηρηθεί ότι, κατά την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου, το γεγονός ότι ο ιατρός που όρισε το κοινοτικό όργανο είναι επίσης συμβεβλημένος με τον ασφαλιστή δεν μπορεί να βλάψει καθόλου τον υπάλληλο (προαναφερθείσα απόφαση Biedermann, σκέψη 12, καθώς και απόφαση του Πρωτοδικείου της 21ης Ιουνίου 1990, T-31/89, Sabbatucci κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1990, σ. II-265, παράγραφος 3 της περιλήψεως). Το Πρωτοδικείο φρονεί ότι η αλλαγή πρακτικής που ακολούθησε το Κοινοβούλιο και η οποία ανακοινώθηκε στο προαναφερθέν υπηρεσιακό σημείωμα της 20ής Φεβρουαρίου 1989 ουδόλως θίγει την αρχή αυτή. Το Πρωτοδικείο υπογραμμίζει ότι από τη νομολογία του Δικαστηρίου (προαναφερθείσα απόφαση Biedermann, σκέψη 11) προκύπτει ότι τίποτε δεν εμποδίζει το κοινοτικό όργανο να ορίζει στο πλαίσιο του άρθρου 23 της κανονιστικής ρυθμίσεως τον ιατρό που είχε ήδη εκλέξει, δυνάμει του άρθρου 19, για να συντάξει την πρώτη ιατρική γνωμάτευση. Εξάλλου, ο προσφεύγων δεν έχει στηρίξει τους ισχυρισμούς του σε κανένα στοιχείο που να επιτρέπει στο Πρωτοδικείο να συναγάγει έλλειψη αμεροληψίας εκ μέρους του ιατρού πραγματογνώμονα στην προκειμένη περίπτωση.

33 Ο πρώτος λόγος ακυρώσεως πρέπει επομένως να απορριφθεί.

Επί της ατελείας του φακέλου βάσει του οποίου διασκέφθηκε η υγειονομική επιτροπή

34 Το Πρωτοδικείο ερμηνεύει τον λόγο αυτό ότι αφορά στην προβαλλομένη έλλειψη, στον φάκελο που υποβλήθηκε στην υγειονομική επιτροπή, των τριών ιατρικών εγγράφων που επικαλείται ο προσφεύγων. Κατά το μέτρο που ο προσφεύγων προβάλλει επίσης ορισμένες πλημμέλειες σχετικά με τη γνωμάτευση που είχε εκδώσει προηγουμένως ο ιατρός De Meersman, στις 17 Ιανουαρίου 1990, οι πλημμέλειες αυτές θα ερευνηθούν με τον τρίτο λόγο ακυρώσεως.

Επιχειρήματα των διαδίκων

35 Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι η υγειονομική επιτροπή δεν εξέτασε ένα σημείωμα του ιατρού Di Paolantonio της 18ης Δεκεμβρίου 1990, καθώς και δύο εκθέσεις και ακτινογραφίες του ιατρού Vandresse της 19ης Ιουνίου και της 18ης Δεκεμβρίου 1990, διότι δεν της είχαν διαβιβάσθει. Πρόκειται για μια ακτινολογική εξέταση του αριστερού καρπού, που έγινε στις 19 Ιουνίου 1990, και για μια άλλη των δύο γονάτων, που έγινε στις 18 Δεκεμβρίου 1990. Οι εξετάσεις δεν αφορούν τον αριστερό αστράγαλο, που υπέστη εξάρθρωση κατά το ατύχημα της 16ης Μαΐου 1988.

36 Κατά τον προσφεύγοντα, απέκλειτο αποκλειστικά στην υπηρεσία των κοινωνικών ασφαλίσεων του Κοινοβουλίου και όχι σ' αυτόν τον ίδιο, που δεν είχε λάβει καμιά εντολή όσον αφορά τη διαβίβαση των επιμάχων στοιχείων, να βεβαιωθεί ότι ο φάκελος που διαβιβάσθηκε στην υγειονομική υπηρεσία ήταν πλήρης. Η ευθύνη αυτή δεν βάρυνε ούτε τον ιατρό που είχε ορίσει στην υγειονομική επιτροπή. Επομένως, η προαναφερθείσα απόφαση Biedermann δεν επέτρεπε στην υγειονομική επιτροπή να κρίνει βάσει ελλιπούς ιατρικού φακέλου.

37 Το καθού παραδέχθηκε στο υπόμνημα αντικρούσεώς του ότι ούτε ο ιατρός De Meersman, που είχε επιφορτιστεί με τη σύνταξη της πρώτης γνωμάτευσως, ούτε η υγειονομική επιτροπή έλαβαν υπόψη τους τη γνωμάτευση που κατάρτισε ο ιατρός Vandresse. Παρατηρεί ότι τα εν λόγω ακτινολογικά στοιχεία σηματίστηκαν κατόπιν αιτήσεως του ιατρικού γραφείου του κοινοτικού οργάνου, το οποίο ήταν και ο παραλήπτης τους. Το ιατρικό γραφείο αποτελεί χωριστή μονάδα της υπηρεσίας κοινωνικών ασφαλίσεων και δεν παρεμβαίνει αυτο-

μάτως στην υπηρεσία αυτή σε μια διαδικασία εκκαθαρίσεως των δικαιωμάτων κατόπιν ατυχήματος, του οποίου μπορεί να αγνοεί και την ύπαρξη.

- 38 Πάντως, υποστήριξε το καθού, απόκειται στον ιατρό που επέλεξε ο υπάλληλος να εξακριβώσει ότι ο φάκελος περιλαμβάνει όλα τα ευνοϊκά γι' αυτόν στοιχεία. Το κοινοτικό όργανο και ο υπάλληλος έχουν, πράγματι, συγχρόνως το δικαίωμα και την υποχρέωση να ανακοινώνουν στους ιατρούς που ορίζουν όλα τα στοιχεία που κρίνουν ότι είναι ευνοϊκά γι' αυτούς. Εξάλλου, ο προσφεύγων δεν εξήγησε κατά τι θα μπορούσαν να αλλάξουν τα ελλείποντα εν προκειμένω στοιχεία τη γνωμοδότηση της επιτροπής, η οποία δεν είχε άλλωστε καθόλου την υποχρέωση να λαμβάνει υπόψη της άλλες πραγματογνωμοσύνες εκτός από τις δικές της.
- 39 Κατά τη συζήτηση όμως της 6ης Οκτωβρίου 1992, όταν το καθού προσήγαγε για πρώτη φορά ένα έγγραφο της 14ης Φεβρουαρίου 1991 (βλ. πιο πάνω σκέψη 23) που έστειλε, με τις δύο εκθέσεις που κατάρτισε ο ιατρός Vandresse στις 19 Ιουνίου και στις 18 Δεκεμβρίου 1990, στον ιατρό De Meersmann η υπηρεσία κοινωνικών ασφαλίσεων του Κοινοβουλίου, κατέστη εμφανές ότι το έγγραφο αυτό ανέφερε ότι τα αποστελλόμενα έγγραφα έπρεπε «να επισυναφθούν στον φάκελο της υγειονομικής επιτροπής». Κατά την ίδια συνεδρίαση ο προσφεύγων βεβαίωσε ότι αυτός ο ίδιος κατέθεσε τα έγγραφα αυτά στην υπηρεσία κοινωνικών ασφαλίσεων του Κοινοβουλίου, υποθέτοντας ότι η υπηρεσία αυτή θα τα κατέθετε στον φάκελο της υγειονομικής επιτροπής.
- 40 Αργότερα φάνηκε ότι από άλλο έγγραφο της 14ης Φεβρουαρίου 1991, που κατέθεσε το καθού στις 8 Δεκεμβρίου 1992 μετά την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας (βλ. πιο πάνω σκέψη 24), το οποίο έστειλε η υπηρεσία κοινωνικών ασφαλίσεων του Κοινοβουλίου στον ιατρό Van der Ghinst, μέλος της υγειονομικής επιτροπής, ορισθέντα κατόπιν κοινής συμφωνίας των δύο άλλων ιατρών, προέκυψε ότι τα εν λόγω στοιχεία τού είχαν σταλεί επίσης.
- 41 Κατά τη δεύτερη συνεδρίαση της 14ης Ιανουαρίου 1993 και κατόπιν ερωτήματος του Πρωτοδικείου, το καθού διευκρίνισε ότι δεν είχε υποβάλει τα στοιχεία στον ιατρό Hess, μέλος της υγειονομικής επιτροπής, ορισθέντα από τον προσφεύγοντα. Και ο προσφεύγων βεβαίωσε επίσης ότι δεν παρέδωσε τα στοιχεία αυτά στον ιατρό Hess. Όσον αφορά τις ίδιες τις ακτινογραφίες στις οποίες αναφέρονται οι εκθέσεις του ιατρού Vandresse, οι διάδικοι δήλωσαν ότι κατα-

τέθηκαν από τον προσφεύγοντα στην υπηρεσία κοινωνικών ασφαλίσεων του Κοινοβουλίου και του επεστράφησαν από την ίδια υπηρεσία χωρίς να μπορεί να αποδειχθεί αν η επιστροφή αυτή έγινε πριν ή μετά τη συνεδρίαση της υγειονομικής επιτροπής. Ο ίδιος ο προσφεύγων δεν τις κατέθεσε στην υγειονομική επιτροπή.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 42 Ενόψει των εξηγήσεων που παρέσχον οι διάδικοι στις συνεδριάσεις, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι οι δύο εκθέσεις του ιατρού Vandresse της 19ης Ιουνίου και της 18ης Δεκεμβρίου 1990 διαβιβάστηκαν στην υπηρεσία κοινωνικών ασφαλίσεων του Κοινοβουλίου από τον προσφεύγοντα και ότι ο τελευταίος τις έστειλε στον ιατρό De Meersman και στον ιατρό Van der Ghinst στις 14 Φεβρουαρίου 1991 για να επισυναφθούν στον φάκελο της υγειονομικής επιτροπής. Επομένως, κακώς δέχεται το καθού στο υπόμνημα αντικρούσεώς του ότι δεν έλαβε χώρα αυτή η διαβίβαση (βλ. πιο πάνω σκέψη 37).
- 43 Υπό τις περιστάσεις αυτές το Πρωτοδικείο κρίνει ότι ο προσφεύγων δικαίως πίστευε ότι τα στοιχεία αυτά κατατέθηκαν στον φάκελο αυτής της επιτροπής. Το επιχείρημα του καθού ότι το ιατρικό γραφείο ενός οργάνου δεν υποχρεούται να φροντίζει γι' αυτή τη διαβίβαση, που αποτέλεσε έναν από τους λόγους απορρίψεως της διοικητικής ενστάσεως, προβλήθηκε εν αγνοία των περιστατικών της προκειμένης υποθέσεως και δεν ασκεί επιρροή στην επίλυσή της.
- 44 Πρέπει επομένως να διαπιστωθεί ότι ναι μεν η γνωμάτευση της υγειονομικής επιτροπής δεν αναφέρεται στις δύο εκθέσεις που κατάρτισε ο ιατρός Vandresse, είναι όμως αποδεδειγμένο ότι τα έγγραφα αυτά περιήλθαν σε γνώση των ιατρών De Meersmann και Van der Ghinst με τα προαναφερθέντα έγγραφα της 14ης Φεβρουαρίου 1991.
- 45 Παρέπεται ότι δύο τουλάχιστον μέλη της υγειονομικής επιτροπής γνώριζαν την ύπαρξη της γνώμης που εξέφρασε ο ιατρός Vandresse στις εκθέσεις του. Όσον αφορά το τρίτο μέλος, τον ιατρό Hess, επρόκειτο για τον ιατρό που όρισε ο προσφεύγων, ο οποίος τον είχε ήδη εξετάσει και του είχε βγάλει ορισμένες ακτινογραφίες (βλ. πιο πάνω σκέψη 6 και πιο κάτω σκέψη 54). Και αν ακόμη υποτεθεί ότι τα εν λόγω έγγραφα δεν είχαν περιέλθει σε γνώση του, θα πρέπει τουλάχιστον να συναχθεί ότι γνώριζε την κατάσταση της υγείας του προσφεύγοντος.

- 46 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το γεγονός και μόνο ότι η γνωμάτευση της υγειονομικής επιτροπής της 23ης Απριλίου 1991 δεν αναφέρεται ρητά στις εκθέσεις του ιατρού Vandresse δεν αρκεί για να πληγεί το κύρος της γνωματεύσεως, τούτο δε ακόμη περισσότερο αφού απόκειται στην υγειονομική επιτροπή να αποφασίσει σε ποιο μέτρο πρέπει να λάβει υπόψη της τις ιατρικές γνωματεύσεις που καταρτίστηκαν προηγουμένως (προαναφερθείσα απόφαση Biedermann, σκέψη 19). Όσον αφορά τις ακτινογραφίες, απέκλειτο επίσης στην υγειονομική επιτροπή να κρίνει ποιες ακτινογραφίες ήταν κρίσιμες και αν θα έπρεπε να εξετασθούν και άλλες ακτινογραφίες.
- 47 Εξάλλου, αποτελεί αρχή ότι μια πλημμέλεια της διαδικασίας δεν επιφέρει την ολική ή μερική ακύρωση μιας απόφασεως παρά μόνον όταν αποδεικνύεται ότι ελλείπει της πλημμελείας αυτής θα μπορούσε η προσβαλλομένη απόφαση να έχει διαφορετικό περιεχόμενο (απόφαση του Δικαστηρίου της 23ης Απριλίου 1986, 150/84, Bernardi κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1986, σ. 1375, σκέψη 28, η οποία επαναλαμβάνει την απόφαση της 29ης Οκτωβρίου 1980, 209/78 έως 215/78 και 218/78, Van Landewyck κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1980/III, σ. 207). Εν προκειμένω, ο προσφεύγων δεν προσκόμισε κανένα στοιχείο που να επιτρέπει τη σκέψη ότι οι δύο εν λόγω ακτινολογικές εξετάσεις στις οποίες προέβη ο ιατρός Vandresse θα μπορούσαν να επηρεάσουν το συμπέρασμα της υγειονομικής επιτροπής όσον αφορά την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ των ενοχλήσεων για τις οποίες παραπονιόταν ο προσφεύγων και των ατυχημάτων των οποίων υπήρξε θύμα στις 6 Αυγούστου 1985 και στις 16 Μαΐου 1988. Το ίδιο ισχύει και για το σημείωμα του ιατρού Di Paolantonio, που δεν προσκομίστηκε ούτε από τον ένα ούτε από τον άλλο διάδικο.
- 48 Περαιτέρω, από τη γνωμάτευση της υγειονομικής επιτροπής προκύπτει ότι οι ιατροί που την συγκρότησαν προέβησαν στις 23 Απριλίου 1991 σε κλινική εξέταση του προσφεύγοντος και εξέτασαν ορισμένες ακτινογραφίες, μεταξύ των οποίων και του αριστερού χεριού. Μετά το πέρας των εργασιών της, η υγειονομική επιτροπή διαπίστωσε ότι δεν υπήρχε επιδείνωση των συνεπειών που αναγράφονται στη γνωμάτευση της υγειονομικής επιτροπής της 11ης Ιανουαρίου 1988 και ότι δεν υπήρχε συνέπεια αφορώσα το ατύχημα της 16ης Μαΐου 1988. Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι τα συμπεράσματα αυτά έγιναν ομοφώνως δεκτά, εφόσον ο ιατρός Hess, τον οποίο είχε ορίσει ο προσφεύγων, συμφώνησε.
- 49 Επιπλέον, πρέπει να τονιστεί ότι η υγειονομική επιτροπή, αποτελούμενη από τους ιατρούς Bleser, Lamy και Daro και η οποία είχε συντάξει την προαναφερθείσα γνωμάτευση της 11ης Ιανουαρίου 1988, είχε επίσης καταλήξει στην έλλειψη επιδείνωσης των συνεπειών που οφείλονταν στο ατύχημα της 6ης Αυγούστου 1985, μετά τη σταθεροποίηση της 5ης Ιανουαρίου 1987. Ενόψει αυτών των διαπιστώσεων που έγιναν το 1988 και εκ νέου το 1991 ομοφώνως

από δύο υγειονομικές επιτροπές συγκαίμενες συνολικά από έξι ιατρούς (τους δύο των οποίων είχε ορίσει ο ίδιος ο προσφεύγων) οι οποίοι εξέτασαν τον προσφεύγοντα, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι ο προσφεύγων δεν προσκόμισε κανένα στοιχείο που να επιτρέπει το συμπέρασμα ότι η γνωμάτευση της υγειονομικής επιτροπής συνετάγη κατά τρόπο πλημμελή. Κατά συνέπεια, ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί της προδήλου πλάνης που εμφοιλόχρησε στη γνωμάτευση της υγειονομικής επιτροπής

- 50 Για να στηρίξει τον λόγο αυτό ο προσφεύγων προβάλλει δύο επιχειρήματα, το ένα περί ελλείψεως αξιοπιστίας της γνωματεύσεως του ιατρού De Meersman της 17ης Ιανουαρίου 1990 επί της οποίας ερείδεται η γνωμάτευση της υγειονομικής επιτροπής, το άλλο δε περί πραγματικής πλάνης εκ μέρους της υγειονομικής επιτροπής που αποδεικνύουν οι γνωματεύσεις του ιατρού Ruhland της 29ης Ιουλίου 1991 οι οποίες δεν ελήφθησαν υπόψη. Τα δύο αυτά επιχειρήματα πρέπει να ερευνηθούν χωριστά.

Επί του πρώτου επιχειρήματος περί ελλείψεως αξιοπιστίας της γνωματεύσεως του ιατρού De Meersman

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 51 Ο προσφεύγων προβάλλει ότι η γνωμάτευση της υγειονομικής επιτροπής στηρίζεται κατά μεγάλο μέρος στη γνωμάτευση του ιατρού De Meersman, η οποία φέρει ημερομηνία 17 Ιανουαρίου 1990. Η γνωμάτευση αυτή δεν είναι καθόλου αξιόπιστη διότι συνετάγη την επομένη αιτήσεως διενεργείας ακτινογραφιών που υπέβαλε ο ίδιος ο ιατρός De Meersman και επομένως πριν καταστεί δυνατό να του γνωστοποιηθούν τα στοιχεία αυτά. Η γνωμάτευση της 17ης Ιανουαρίου 1990 πρέπει επομένως να θεωρηθεί ως άκυρη και μη γενομένη. Ακόμη και αν η ημερομηνία της γνωματεύσεως είναι εσφαλμένη, όπως υποστηρίζει το καθού, η ενέργεια αυτή εκφράζει την κατάδηλη μη τήρηση της διαδικασίας. Η σύνταξη εκθέσεως πραγματογνωμοσύνης απαιτεί ορισμένη ελάχιστη τυπικότητα και ακρίβεια γιατί αλλιώς παραβιάζεται σοβαρά η αξιοπιστία της. Εξάλλου, ο προσφεύγων παραπονείται για το γεγονός ότι ο ιατρός De Meersman δεν είχε στη διάθεσή του πλήρη φάκελο του ατυχήματος της 6ης Αυγούστου 1985 και ότι το πιστοποιητικό του ιατρού Morelli αναφερόταν στον φάκελο αυτό κατά τρόπο ατελή.

- 52 Το καθού απορρίπτει τις επικρίσεις κατά της γνωματεύσεως του ιατρού De Meersman. Λυπάται που δεν άλλαξε την ημερομηνία της γνωματεύσεώς του ή

που δεν σημείωσε την ημερομηνία που έθεσε την υπογραφή του, θεωρεί όμως ότι από την παραπομπή στα αποτελέσματα των ακτινολογικών εξετάσεων που έγιναν στις 5 Φεβρουαρίου 1990 και αναφέρονται στη γνωμάτευση αυτή προκύπτει ότι τουλάχιστον το τελευταίο τμήμα και τα συμπεράσματα της γνωματεύσεως καταρτίστηκαν μετά τις 17 Ιανουαρίου 1990 και ότι η γνωμάτευση συμπληρώθηκε από τον ιατρό αυτό αφού είχε στην κατοχή του τα αποτελέσματα των συμπληρωματικών ακτινολογικών εξετάσεων που ζήτησε. Το καθού προσθέτει ότι από τη σφραγίδα παραλαβής της υπηρεσίας κοινωνικών υποθέσεων προκύπτει ότι το έγγραφο περιήλθε στο Κοινοβούλιο στις 13 Μαρτίου 1990.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

53 Κατά τη συνεδρίαση οι διάδικοι έδωσαν, επί ερωτήσεων που υπέβαλε το Πρωτοδικείο, ορισμένες διευκρινίσεις που αφορούν τις ακτινογραφίες οι οποίες αναφέρονται στις σελίδες 5 και 6 της γνωματεύσεως του ιατρού De Meersmann. Βάσει των συμπληρωματικών αυτών πληροφοριών και ενόψει των εγγράφων που έχουν επισυναφθεί στα υπομνήματα των διαδίκων, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά.

54 Ο ιατρός De Meersman εξέτασε τον προσφεύγοντα στις 16 Ιανουαρίου 1990 και του έδωσε ένα έντυπο της ίδιας ημερομηνίας που απευθυνόταν χωρίς άλλη επεξήγηση στην «Ακτινολογική Υπηρεσία», ζητώντας να γίνει ακτινολογική εξέταση των αυχενικών σπονδύλων, των δύο γονάτων και του αριστερού αστραγάλου με δυναμικές δοκιμασίες. Όπως βεβαίωσε κατά τη συνεδρίαση, ο προσφεύγων έδειξε το έντυπο αυτό στον ιατρό Hess, ο οποίος του είχε ήδη βγάλει ορισμένες ακτινογραφίες την 1η Σεπτεμβρίου 1989. Επειδή υπήρχαν αυτές οι ακτινογραφίες, ο ιατρός Hess έκρινε ότι δεν ήταν αναγκαίο να προβεί παρά μόνο σε μια νέα ακτινογραφία του αριστερού αστραγάλου. Η ακτινογραφία αυτή έγινε από τον ιατρό Hess στις 5 Φεβρουαρίου 1990. Ο προσφεύγων παρέδωσε στη συνέχεια στον ιατρό De Meersman τις ακτινογραφίες του ιατρού Hess της 1ης Σεπτεμβρίου 1989, καθώς και τη νέα ακτινογραφία της 5ης Φεβρουαρίου 1990. Ο προσφεύγων δεν αμφισβητεί ότι οι ακτινογραφίες που αναφέρονται στις σελίδες 5 και 6 της γνωματεύσεως του De Meersman είναι αυτές που έβγαλε ο ιατρός Hess.

55 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι η γνωμάτευση του ιατρού De Meersman, μολοντί φέρει ως ημερομηνία τη 17η Ιανουαρίου 1990, συμπληρώθηκε αναγκαστικά σε μεταγενέστερη ημερομηνία από την

5η Φεβρουαρίου 1990, αφού είχε λάβει ο ιατρός De Meersman από τον προσφεύγοντα τις ακτινογραφίες που έβγαλε ο ιατρός Hess. Κατά τη σφραγίδα λήψης που έχει επιτεθεί, η γνωμάτευση αυτή περιήλθε στην υπηρεσία ασφαλίσεων του Κοινοβουλίου στις 13 Μαρτίου 1990.

- 56 Εξάλλου, από την αναφορά που έγινε στη σελίδα 6 της γνωματεύσεως προκύπτει ότι, αντίθετα από ό,τι υποστηρίζει ο προσφεύγων, ο ιατρός De Meersman είχε ασφαλώς λάβει προ της συμπληρώσεως της δικής του γνωματεύσεως την προηγούμενη γνωμάτευση της υγειονομικής επιτροπής της 11ης Ιανουαρίου 1988 που αφορά το ατύχημα της 6ης Αυγούστου 1986.
- 57 Παρέπεται ότι το επιχείρημα του προσφεύγοντος σύμφωνα με το οποίο η έκθεση του ιατρού De Meersman συνετάγη στις 17 Ιανουαρίου 1990, την επομένη της κλινικής εξετάσεως, χωρίς να ληφθούν υπόψη οι ακτινογραφίες που ζήτησε ο ίδιος ο ιατρός De Meersman, πρέπει να απορριφθεί. Εξάλλου, δεν υπάρχει κανένα στοιχείο που να μπορεί να αποδείξει ότι ο φάκελος του ιατρού De Meersman ήταν αντικειμενικά ατελής όταν κατέληξε στο συμπέρασμά του.
- 58 Όσον αφορά το πιστοποιητικό του ιατρού Morelli, το Πρωτοδικείο δεν μπόρεσε να διαπιστώσει κανένα σφάλμα κατά την αντιγραφή του στη γνωμάτευση του ιατρού De Meersman.
- 59 Μολονότι είναι λυπηρή η σύγχυση που περιβάλλει τη χρονολόγηση της γνωματεύσεως του ιατρού De Meersman, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει, υπό το φως των διευκρινίσεων που έδωσαν οι διάδικοι κατά τη διαδικασία, ότι ο προσφεύγων δεν προέβαλε κανένα περιστατικό που να μπορεί να αποδείξει ότι η γνωμάτευση αυτή έχει πλημμέλειες που να θέτουν σε αμφιβολία το κύρος της.
- 60 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι δεν μπορεί να γίνει δεκτό το επιχείρημα του προσφεύγοντος κατά το οποίο η γνωμάτευση της υγειονομικής επιτροπής ερείδεται επί γνωματεύσεως η οποία πάσχει αυτή η ίδια έλλειψη αξιοπιστίας.

Επί του δευτέρου επιχειρήματος περί πραγματικής πλάνης της υγειονομικής επιτροπής, η οποία αποδεικνύεται από τις γνωματεύσεις του ιατρού Ruhland

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 61 Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι η γνωμάτευση της υγειονομικής επιτροπής που διαπιστώνει ποσοστό ΜΜΑ 3 % πάσχει πρόδηλη πραγματική πλάνη ενόψει των γνωματεύσεων που συνέταξε ο ιατρός Ruhland στις 29 Ιουλίου 1991, οι οποίες συμπεραίνουν ότι το ατύχημα που υπέστη ο προσφεύγων στις 6 Αυγούστου 1985 επέφερε συνέπειες που δικαιολογούν ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 20 %. Οι γνωματεύσεις αυτές υποβλήθηκαν στην ΑΔΑ στις 17 Οκτωβρίου 1991, προηγούμενη της ημέρας κατά την οποία η ΑΔΑ έλαβε την απόφασή της περί απορρίψεως της ενστάσεως του προσφεύγοντος. Θα μπορούσε όμως να αναβληθεί η απόφαση μέχρις ότου συμπληρωθεί ο φάκελος. Εξάλλου, το να στερηθεί ο προσφεύγων από τη δυνατότητα να καταθέσει ιατρικά στοιχεία αντίθετα προς τα συμπεράσματα της πραγματογνωμοσύνης ισοδυναμεί με το να του αφαιρεθεί κάθε δυνατότητα να αμφισβητήσει έστω και κατ' ελάχιστο την έκθεση πραγματογνωμοσύνης, πράγμα που θίγει τα δικαιώματά του αμύνης.
- 62 Το καθού θεωρεί το επιχείρημα αυτό απαράδεκτο, άλλως αβάσιμο. Το έγγραφο του προσφεύγοντος της 17ης Οκτωβρίου 1991, που έστειλε στον γενικό διευθυντή Προσωπικού, Προϋπολογισμού και Οικονομικών το οποίο συνόδευε τις γνωματεύσεις του ιατρού Ruhland, έφθασε στο ταχυδρομείο του Κοινοβουλίου μόλις στις 18 Οκτωβρίου 1991 και επομένως δεν μπορούσε να διαβιβασθεί στην ΑΔΑ πριν από τη λήψη της αποφάσεως της 18ης Οκτωβρίου 1991. Τα έγγραφα αυτά δεν μπορούσαν επομένως να ληφθούν υπόψη. Σε κάθε περίπτωση, εφόσον πρόκειται για γνωματεύσεις χρονολογικά μεταγενέστερες των αποφάσεων της ΑΔΑ της 27ης Μαΐου 1991, δεν μπορούσαν να θίξουν τις αποφάσεις αυτές και δεν μπορούσαν να θεωρηθούν ότι διαπιστώνουν επιδείνωση που να μπορεί να στηρίξει δήλωση επιδεινώσεως κατά την έννοια του άρθρου 22 της κανονιστικής ρυθμίσεως. Το καθού υπογράμμισε κατά την προφορική διαδικασία ότι οι γνωματεύσεις αυτές εξετάστηκαν στο πλαίσιο διαδικασίας αναγνωρίσεως τέτοιας επιδεινώσεως και αποτέλεσαν αντικείμενο μεταγενέστερης απαντήσεως στον προσφεύγοντα.
- 63 Επιπλέον, το καθού υπενθυμίζει ότι η γνωμάτευση της υγειονομικής επιτροπής της 23ης Απριλίου 1991 στηρίζεται σε προσωπική εξέταση που έγινε από τρεις ιατρούς και καταρτίστηκε ομοφώνως, συμπεριλαμβανομένου επομένως και του ιατρού που όρισε ο προσφεύγων. Το περιστατικό αυτό οδηγεί στον αποκλεισμό της δυνατότητας πλάνης που θα έπρεπε αναγκαστικά να είναι κοινή.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 64 Το επιχείρημα του προσφεύγοντος συνίσταται στον ισχυρισμό, αφενός μεν, ότι η ΑΔΑ έπρεπε να είχε λάβει υπόψη της τις γνωματεύσεις του ιατρού Ruhland όταν έλαβε, στις 18 Οκτωβρίου 1991, την απόφασή της περί απορρύψης της ενστάσεως του προσφεύγοντος, αφετέρου δε, ότι η γνωμάτευση αυτή αποδεικνύει πρόδηλη πραγματική πλάνη εκ μέρους της υγειονομικής επιτροπής.
- 65 Είναι δεδομένο ότι οι δύο γνωματεύσεις του ιατρού Ruhland καταρτίστηκαν σε ημερομηνία μεταγενέστερη από εκείνη που υπογράφηκε η γνωμοδότηση της υγειονομικής επιτροπής, καθώς και από εκείνη των δύο αποφάσεων της ΑΔΑ της 27ης Μαΐου 1991. Όσον αφορά τις υποχρεώσεις που βαρύνουν την ΑΔΑ σε τέτοιες περιπτώσεις, πρέπει να υπομνησθεί ότι το άρθρο 19 της κανονιστικής ρυθμίσεως προβλέπει ότι:

«οι αποφάσεις σχετικά (...) με τον καθορισμό του βαθμού μόνιμης αναπηρίας λαμβάνονται από την αρμόδια για τους διορισμούς αρχή κατά τη διαδικασία που προβλέπει το άρθρο 21,

— βάσει των πορισμάτων του ή των ιατρών που όρισαν τα κοινοτικά όργανα,

— και, εφόσον το ζητεί ο υπάλληλος, κατόπιν γνωμοδοτήσεως της υγειονομικής επιτροπής που προβλέπει το άρθρο 23».

Παρέπεται ότι η ΑΔΑ, όταν είχε στην κατοχή της τις γνωματεύσεις του ιατρού De Meersman και της υγειονομικής επιτροπής, έπρεπε να λάβει την απόφασή της βάσει αυτών και μόνον των εγγράφων, χωρίς να χρειάζεται να λάβει υπόψη της μεταγενέστερες γνωματεύσεις που υπέβαλε ο ενδιαφερόμενος.

- 66 Κατά συνέπεια, έστω και αν οι γνωματεύσεις του ιατρού Ruhland υποβλήθηκαν στην ΑΔΑ πριν λάβει την απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 1991, η ΑΔΑ δεν είχε υποχρέωση να τις λάβει υπόψη της.

- 67 Εξάλλου, πρέπει να υπομνηστεί ότι τα πορίσματα υγειονομικής επιτροπής που έκρινε κανονικά επί ερωτημάτων που της υποβλήθηκαν πρέπει να θεωρηθούν οριστικά και δεν μπορούν να αμφισβητηθούν εφόσον δεν μεσολαβεί νεότερο στοιχείο. Το νεότερο αυτό στοιχείο δεν μπορεί να συνίσταται στην προσκόμιση από τον προσφεύγοντα ιατρικών πιστοποιητικών που αμφισβητούν τα πορίσματα της υγειονομικής επιτροπής, δεν περιέχουν όμως καμιά ένδειξη που να επιτρέπει τη σκέψη ότι η επιτροπή αυτή δεν είχε γνώση ουσιωδών στοιχείων του φακέλου του ενδιαφερομένου (απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Ιουνίου 1980, 107/79, Schuerer κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1980/II, σ. 255, σκέψεις 10 και 11). Οι γνωματεύσεις του ιατρού Ruhland δεν περιέχουν καμιά τέτοιου είδους ένδειξη.
- 68 Παρέπεται ότι δεν μπορεί να γίνει δεκτό το επιχείρημα του προσφεύγοντος ότι η γνωμάτευση της υγειονομικής επιτροπής πάσχει πραγματική πλάνη όπως αποδεικνύουν οι γνωματεύσεις του ιατρού Rhuland που δεν ελήφθησαν υπόψη.
- 69 Κατά συνέπεια, ο τρίτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί της ελλείψεως αιτιολογίας

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 70 Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η γνωμάτευση της υγειονομικής επιτροπής δεν θεμελιώνει κατανοητή σχέση μεταξύ των ιατρικών διαπιστώσεων που περιλαμβάνει και του πορίσματος στο οποίο καταλήγει, όπως απαιτεί η πάγια νομολογία. Παραπέμπει δε σχετικά στην απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Δεκεμβρίου 1987, υπόθεση 277/84, Jänsch κατά Επιτροπής (Συλλογή 1987, σ. 4923, σκέψη 15).
- 71 Το καθού υπενθυμίζει ότι εδώ πρόκειται για νομολογία κατά την οποία δεν είναι έργο του Πρωτοδικείου να κρίνει ιατρικές καθαυτό εκτιμήσεις της υγειονομικής επιτροπής, πλην αν η γνωμάτευσή της δεν θεμελιώνει τέτοια σχέση. Το Κοινοβούλιο δεν μπορεί να υποκαταστήσει την εκτίμησή του στην εκτίμηση των ιατρών. Το καθού θεωρεί ότι, εντός των ορίων που έχει καθορίσει ο κοινοτικός δικαστής στον έλεγχό του, δεν προκύπτει από τη γνωμάτευση της υγειονομικής επιτροπής κανένα στοιχείο που να επέτρεπε στην ΑΔΑ να αποκαλύψει πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 72 Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, όπως προσδιορίστηκε ιδίως στην προαναφερθείσα απόφαση Jänsch, το Πρωτοδικείο είναι αρμόδιο μόνο για να ακυρώσει αποφάσεις υγειονομικής επιτροπής που είναι παράνομες διότι δεν είναι πρόσφορες. Σχετικά αρκεί να διαπιστωθεί ότι, αντίθετα προς τον ισχυρισμό του προσφεύγοντος που δεν συνοδεύεται από συγκεκριμένα στοιχεία, από την ανάγνωση της γνωματεύσεως της υγειονομικής επιτροπής της 23ης Απριλίου 1991 ουδόλως προκύπτει έλλειψη σχέσεως μεταξύ των ιατρικών διαπιστώσεων και του πορίσματος στο οποίο κατέληξε η επιτροπή.
- 73 Επομένως, και ο λόγος αυτός είναι απορριπτός.
- 74 Εφόσον από την έρευνα των λόγων που προέβαλε ο προσφεύγων δεν προέκυψε κανένα στοιχείο που να δικαιολογεί την ακύρωση των προσβαλλομένων αποφάσεων ούτε η σκοπιμότητα να διαταχθεί πραγματογνωμοσύνη, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 75 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Κατά το άρθρο όμως 87, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, του ίδιου αυτού κανονισμού, το Πρωτοδικείο μπορεί να καταδικάσει ακόμα και τον νικήσαντα διάδικο στην καταβολή των εξόδων στα οποία αναγκάστηκε να υποβληθεί ο αντίδικός του, αν κρίνει ότι τα έξοδα αυτά προκλήθηκαν χωρίς εύλογη αιτία ή κακοβούλως. Εξάλλου, κατά το άρθρο 88 του Κανονισμού Διαδικασίας, στις διαφορές μεταξύ των Κοινοτήτων και των υπαλλήλων τους, τα όργανα φέρουν τα έξοδά τους.
- 76 Υπό τις περιστάσεις της παρούσας υποθέσεως, πρέπει να διαπιστωθεί ότι μόλις κατά τη διάρκεια της διαδικασίας μπόρεσε ο προσφεύγων να λάβει ορισμένες διευκρινίσεις που αφορούν την αξιολόγηση ορισμένων ιατρικών γνωματεύσεων. Εξάλλου, η διαδικασία παρατάθηκε λόγω πεπλανημένης βεβαιώσεως του καθού στο υπόμνημα αντικρούσεως του (βλ. πιο πάνω, σκέψη 42), η αποσαφήνιση της οποίας χρειάστηκε τη διεξαγωγή δεύτερης συνεδριάσεως. Υπό τις περιστάσεις αυτές, ενόψει των διατάξεων του Κανονισμού Διαδικασίας, το

Πρωτοδικείο κρίνει ότι το καθού πρέπει να φέρει το ένα τέταρτο των εξόδων στα οποία υποβλήθηκε ο προσφεύγων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τέταρτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την προσφυγή.**
- 2) Το καθού φέρει τα δικά του δικαστικά έξοδα, καθώς και το ένα τέταρτο των εξόδων του προσφεύγοντος.**
- 3) Ο προσφεύγων φέρει το υπόλοιπο των δικών του δικαστικών εξόδων.**

Bellamy

Kirschner

Saggio

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 18 Φεβρουαρίου 1993.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

H. Jung

C. W. Bellamy